

Dagens ord – titta

Kort förklaring: Titta är när du använder dina ögon för att se. Ibland behöver du vrida på huvudet för att kunna titta på något.

I den här guiden får du förslag på samling, hur ordet titta kan användas under skoldagen, aktiviteter i Skoltavlan samt förslag på aktiviteter, sånger och böcker som hjälper eleven att upptäcka och förstå ordet titta.

OBS! Tänk på att modellera under hela samlingen och var extra noga med att modellera dagens ord varje gång det förekommer. Modella är när personal använder samma AKK-sätt som eleverna tillsammans med sitt tal, utan krav på att eleven ska göra det. Detta kan göras med gester, tecken eller bildsymboler (i exempelvis kommunikationskortor, kommunikationsböcker eller digitala hjälpmedel).

Samling (20 min)

Introduktion av dagens ord

- Lyssna på Jag gillar det av Linn Johnels. Modella särskilt ordet titta.
- Berätta att dagens ord är titta.
- Säg ordet titta med klassens gemensamma AKK-system.
- Be eleverna leta upp ordet i sina individuella AKK-system. Om ordet inte finns i elevernas system så lägg till det. Elever som inte har ett eget AKK-system kan använda basordskartan som följer med materialet.

Förklara ordet

- Säga ”Titta är när du använder dina ögon för att se något. Ibland måste du vrida på huvudet för att titta”.
- Titta tydligt på olika saker och personer och kommentera samtidigt ”Jag tittar på...”, notera elevernas initiativ och kommentera om de tittar på något. Om ni är flera vuxna i klassrummet, be en personal att titta på något. ”Titta på äpplet”.

Förslag på material: reflex, äpple, banan, teckning

Tips! Välj saker med olika färg och form.

Läs berättelsen

Läs berättelsen om Hunden Bella antingen på skärm eller utskriven.

Doftpromenad

Berätta att ni ska gå på doftpromenad som hunden Bella.

Personalen pekar och säger ”Titta! Undrar hur den/det luktar!” Peka ut saker till eleverna (eller följ deras initiativ) och säg ”titta! undrar hur den/det luktar”. Låt eleverna lukta, följ deras signaler och kommentera ”det kanske luktar gott/äckligt”.

Förslag på material: gräs, löv, jord, bananskal, pepparkorn

Tips! Placera dem synligt i rummet och se till att sprida ut föremålen, exempelvis på en bricka.

Ordbild

- Visa ordbilden, ljuda fonemen (**t-i-tt-a**) och följ med fingret. Ordbilden finns i slutet på denna handledning.
- Sätt upp ordbilden på väggen.

Extra aktivitet

Lyssna på en sång eller titta på ett videoklipp.

Sånger:

- Musorik – Bakom ryggen
- Titta, gissa! – SångHatten
- Titta vad jag kan
- Hej vädret med Sign Up
- Musorik – Sitta och titta
- Titta hitåt nu alla

Böcker:

Max nalle av Barbro Lindgren

Tecken på lärande

- Eleven tittar mer när du tecknar/använder deras AKK.
- Eleven tittar mer på sitt AKK.
- Eleven reagerar när du säger ordet.
- Eleven utforskar ordet i sitt AKK. Tolka och svara på de symboler eleven väljer även om det inte är det aktuella basordet.
- Eleven verkar förstå ordet i en vardagssituation, exempelvis vid maten, påklädning eller bokläsning.
- Eleven verkar även förstå ordet i nya situationer och aktiviteter.
- Eleven använder ordet oftare i situationer där det passar in.

Använd ordet under hela dagen

Kom ihåg: Modella bara ordet, förhör inte eleverna om deras förståelse av begreppet. Uppmärksamma och svara när eleven själv uttrycker något, oavsett om det är ett basord eller inte. Om eleven kan uttrycka ordet och vet vad det betyder så ställ öppna frågor eller vänta och förvänta. Instruera eller uppmana dem inte att använda fokusordet.

Använd ordet titta under hela skoldagen. Titta tillsammans på schemat, på saker och händelser under promenaden, vid fikat om en elev tittar intensivt på vattenglasat: “du tittar på vattnet, du kanske vill ha? (erbjud)”. Var noga med att modellera sådant som elever kan tänkas vilja uttrycka så som att dra uppmärksamhet till sig själv eller sådant som eleven är intresserad av. Hämta gärna inspiration nedan och försök att använda olika kommunikativa funktioner under dagen.

Kommunikativa funktioner

Önskemål och behov	Protestera	Berätta, fråga, svara	Kommentera
jag vill titta på det titta på mig jag vill se	titta inte sluta titta	vi tittade på ... vad tittar du på? var ska jag titta ? vad ser du?	titta där titta!

Undervisningsmaterial i Skoltavlan

I Skoltavlan finns följande övningar som innehåller basordet titta. Du hittar dem i biblioteket under kategorin kommunikation. Information om inställningar för materialen finns i den övergripande handledningen för basord.

- Bella – berättelse
- Bella – ramsa
- Bella – välj samma
- Bella – samtalskarta
- Titta – övning 1
- Titta – övning 2
- Titta – trycka/hända
- Titta – skriva ord

Tips! Du kan också skriva ut text, bilder, bildsymboler och samtalskartor till berättelser och ramsor som stöd i undervisningen. Materialen finns på samma sida som denna lärarhandledning på Skoltavlans hemsida.

Förslag på aktiviteter utifrån ämnesområden

Estetisk verksamhet	Titta på olika material som kan användas i färg- och formaktiviteter, titta hur arbetet växer fram, sök färger/former/mönster i omgivningen.
Läsa, skriva	Läs en bok och titta på bokstäver, symboler, illustrationer till text, sök efter bilder, bokstäver och text i omgivningen, "lekskriv" och titta på texten.
Motorik	Titta när någon förevisar en rörelse, "titta på mig". Titta efter riktning, "titta där". Följa en boll med blicken. Titta på markeringar i en hinderbana.
Vardagsaktiviteter	Titta på visuellt stöd i vardagen, en enkel karta, titta för att hitta i sin vardagsmiljö, söka upp saker i sin vardagsmiljö, titta för att förstå säkerhet, till exempel "titta och sedan gå över gatan".
Verklighetsuppfattning	Titta efter saker som hör ihop eller har en särskild egenskap. Titta på veckoschema, tidshjälpmedel, titta på antal, titta på händelseförlopp som till exempel när en isbit smälter.

Fler förslag som inspiration!

Hitta platsen

Material: Närbilder på föremål/platser i omgivningen som eleverna känner till.

Ord/fraser: Titta! Titta där! Du tittar däråt!

Gör så här: Ge eleverna en bild i taget och be dem titta noga. De söker individuellt eller tillsammans efter var bilden är tagen. Elever som inte själva går kan styra var ni letar med blicken.

Titta på föremål

Material: Ficklampa, eventuellt reflexer eller glitter. Reflexer eller glitter kan ytterligare förstärka synintrycket.

Så gör du:

- Släck i rummet.
- Lys på olika saker i rummet.
- Säg: "titta!".
- Vänta in att eleverna tittat.
- Samla ihop sakerna och prata om vad ni tittat på.

Titta på bokstäver

Material: bokstäver med glittrande yta eller reflexyta.

Ord/fraser: Titta! Vi tittar! Tittar du?

Gör så här: Sprid ut bokstäver i klassrummet eller på en avgränsad yta, alternativt lägg ut en i taget.

Mörklägg och lys med ficklampa. Titta, prata om hur de låter och sjung en bokstavssång.

Vem har halsbandet?

Material: halsband

Gör så här: Visa halsbandet för eleverna och be dem att titta noga för att ni kommer att gömma det på någon i gruppen. Turas om att blunda och sätt halsbandet på någon av eleverna eller personalen. När det är klart kan alla hjälpas åt att ropa "Titta!" (med talknapp, röst, tecken, sitt AKK-system eller genom att titta eller peka på en bildsymbol för titta). Säg "titta noga", "vem har halsbandet". En personal kan börja att blunda och gissa för att visa hur det går till. Upprepa ordet titta under aktiviteten.

Gemensamt skrivande

Skriv fylla-i-meningar, till exempel om ämnet Pokémon eller andra karaktärer som engagerar elever:

Titta på _____.

Eleverna kan välja ord att fylla i meningen med:

- föremål
- foton
- karaktärssidan i sina AKK-system

OBS! Vägledning för detta moment hittar du i den övergripande lärarhandledningen.

Ordbild

t i t t a

